

WYMAGANIA EDUKACYJNE HISTORIA KLASA 4

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Co to jest historia?					
1. Czym jest historia?	Uczeń: - definiuje pojęcie historia - wskazuje różnice między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością	Uczeń: - wyjaśnia, kto zajmuje się badaniem przeszłości - wymienia mużę, która jest patronką historii	Uczeń: - na prostym przykładzie przedstawia związki przyczynowo-skutkowe - przedstawia proces badania przeszłości przez historyka	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego warto uczyć się historii	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Herodota nazywamy ojcem historiografii
2. Czas w historii	Uczeń: - wymienia jednostki czasu, jakimi posługuje się historyk wiek, tysiąclecie - podaje wydarzenie, od którego liczymy czas	Uczeń: - umie określić wiek, w którym miało miejsce przykładowe wydarzenie - potrafi uporządkować przykładowe wydarzenia w kolejności chronologicznej	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie chronologia - wymienia epoki historyczne - rozdziela daty przed naszą erą i naszej ery i umie je uporządkować chronologicznie	Uczeń: porównuje sposoby mierzenia czasu przez ludzi w przeszłości i współcześnie	Uczeń: - podaje przykładowe wydarzenia, od których ludzie liczyli lub liczą obecnie czas - wie, kto podzielił dobę na 24 godziny i godzinę na 60 minut

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
3. Źródła historyczne	Uczeń: • podaje definicję źródła historycznego • przedstawia podział źródeł historycznych	Uczeń: • potrafi przyporządkować przykładowe źródła historyczne do odpowiedniej grupy • wymienia przykładowe miejsca, gdzie są przechowywane źródła historyczne	Uczeń: • wyjaśnia, co to jest dziedzictwo historyczne • wymienia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych • wyjaśnia, czym zajmuje się archeolog	Uczeń: • wyjaśnia, na co trzeba zwracać uwagę w czasie badania źródeł historycznych • wyjaśnia specyfikę źródeł niematerialnych	Uczeń: • podejmuje próbę oceny wiarygodności przykładowego źródła
4. Mapa historyczna i plan	Uczeń: • wymienia elementy mapy historycznej • podaje definicję planu	Uczeń: • wymienia przykładowe informacje, które można wyczytać z mapy historycznej i planu • pokazuje na mapie i planie określone punkty	Uczeń: • wskazuje różnice między mapą a planem • posługuje się mapą historyczną i planem	Uczeń: • wyjaśnia, jakie informacje można wyczytać z mapy historycznej, a jakie z planu	Uczeń: • porównuje mapy historyczne lub plany tych samych miejsc z różnych okresów i wyciąga wnioski

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. Moja mała i wielka ojczyzna					
5. My i nasza historia	Uczeń: • posługuje się terminami związanymi z krewnymi • sporządza przykładowe, proste drzewo genealogiczne	Uczeń: • posługuje się terminami związanymi z rodziną: powinowaci, pokolenie • wymienia źródła, z których można czerpać informacje o historii rodziny	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego osoby w jednej rodzinie mają różne nazwiska • wyjaśnia, czym zajmuje się genealogia	Uczeń: • posługuje się terminami związanymi z rodziną: po mieczu, po kądzieli • wyjaśnia różnicę między rodziną a rodem • sporządza przykładowe rozbudowane drzewo genealogiczne	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego warto znać historię rodziny • podejmuje próbę oceny, na ile na podstawie historii rodziny można poznać historię kraju
6. Moja mała ojczyzna	Uczeń: • wymienia regiony Polski i pokazuje na mapie region, w którym mieszka • opisuje przykładowe charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki	Uczeń: • wymienia elementy, którymi różnią się regiony Polski od siebie • wymienia przykładowe legendy i zwyczaje z innych regionów Polski	Uczeń: • opisuje charakterystyczne dla regionu, w którym mieszka, legendy, zwyczaje, stroje, zabytki • wymienia legendy i zwyczaje z innych	Uczeń • wyjaśnia, skąd wzięły się różnice między regionami Polski • wyjaśnia, czym jest mała ojczyzna	Uczeń: • przedstawia znane postaci, współczesne lub historyczne, związane z regionem, w którym mieszka • przedstawia sposób ich upamiętnienia w regionie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			regionów Polski		
7. Moja ojczyzna – Polska	Uczeń: - opisuje położenie Polski na mapie - definiuje pojęcie ojczyzna - wymienia symbole państwa polskiego i główne święta państwowe	Uczeń: - definiuje pojęcia: naród, obywatel, Unia Europejska - pokazuje na mapie województwo, w którym mieszka - wymienia elementy, które składają się na definicję państwa - rozpoznaje symbole Polski i Unii Europejskiej	Uczeń: - rozumie pojęcia: naród, ojczyzna, państwo, obywatel, Unia Europejska - podaje przykłady postawy patriotycznej - wyjaśnia, przy jakich okazjach jest śpiewany lub grany hymn	Uczeń: - wyjaśnia różnicę między narodowością a obywatelstwem - wyjaśnia, z jakimi wydarzeniami są związane główne święta państwowe - wyjaśnia, gdzie poza granicami Polski można zobaczyć polską flagę	Uczeń: - wymienia trzy inne święta państwowe i wydarzenia z nimi związane - wyjaśnia, co może wpływać na zmianę symboli i świąt państwowych - wyjaśnia znaczenie symboli Unii Europejskiej
III. Narodziny cywilizacji					
8. Od koczowników do osadników	Uczeń: - wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka w koczowniczym trybie życia - wymienia sposoby zdobywania żywności przez człowieka	Uczeń: - wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka w koczowniczym trybie życia - wymienia sposoby produkcji narzędzi przez człowieka	Uczeń: - charakteryzuje koczowniczy tryb życia - charakteryzuje osiadły tryb życia - pokazuje na mapie rejon Żyznego Półksiężycza - przedstawia skutki	Uczeń: - porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia - wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna - poprawnie stosuje terminologię	Uczeń: charakteryzuje wytwory kultury (malowidła, posążki) człowieka pierwotnego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	w osiadłym trybie życia wymienia jedno znaczenie ognia dla człowieka	osiadłego - pokazuje na mapie osady neolityczne - przedstawia rolę ognia dla człowieka	rewolucji neolitycznej		
9. Pierwsze cywilizacje	Uczeń: - pokazuje na mapie rejony, gdzie powstały pierwsze cywilizacje i rejon Mezopotamii - wymienia uprawnienia władcy	Uczeń: - wymienia grupy społeczne, które żyły w pierwszych państwach - wymienia rodzaje pisma, którymi posługiwano się w rejonie Żyznego Półksiężycza - wymienia osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii	Uczeń: - wyjaśnia rolę rzek w rozwoju pierwszych cywilizacji - charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii - charakteryzuje religię politeistyczną	Uczeń: - wyjaśnia rolę poszczególnych grup społecznych w pierwszych państwach - przedstawia rolę pisma w rozwoju pierwszych cywilizacji - wyjaśnia, co to był ziggurat	Uczeń: przedstawia osiągnięcia ludów zamieszkujących Mezopotamię, z których korzystamy współcześnie
10. Starożytny Egipt – kraj faraonów	Uczeń: - pokazuje na mapie Egipt i Nil - wymienia uprawnienia faraona - wymienia przykładowych bogów starożytnego	Uczeń: - wymienia symbole władzy faraona - przedstawia hierarchę społeczną starożytnego Egiptu - przedstawia zwyczaje	Uczeń: - pokazuje na mapie Gizę i Dolinę Królów w Tebach - wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju Egiptu - wyjaśnia symbolikę	Uczeń: - charakteryzuje społeczeństwo starożytnego Egiptu - wyjaśnia rolę kapłanów w starożytnym	Uczeń: przedstawia wkład polskich archeologów w ratowanie egipskich zabytków

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Egiptu wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	pogrzebowe Egipcjan wymienia osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	oznak władzy faraona charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji starożytnego Egiptu	Egipcie - wyjaśnia, jak Egipcjanie wyobrażali sobie bogów - wyjaśnia, co wpłynęło na zwyczaje pogrzebowe Egipcjan	
IV. Dziedzictwo starożytnej Grecji					
11. W krainie Hellenów	Uczeń: - pokazuje na mapie Grecję i najważniejsze <i>polis</i> - wymienia zajęcia ludności greckiej - wymienia skutki wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: - pokazuje obszary wielkiej kolonizacji greckiej - charakteryzuje warunki naturalne panujące w Grecji - wymienia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: - opisuje na mapie położenie Grecji i najważniejszych <i>polis</i> - wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej - charakteryzuje skutki wielkiej kolonizacji greckiej	Uczeń: - opisuje na mapie obszary wielkiej kolonizacji greckiej i pokazuje przykładowe kolonie greckie - wyjaśnia, jak warunki naturalne panujące na Półwyspie Bałkańskim wpłynęły na powstanie <i>polis</i>	Uczeń: wymienia współczesne miasta, które dawniej były koloniami greckimi, i w miarę możliwości podaje ich greckie nazwy

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
12. Demokracja ateńska	Uczeń: - wymienia formy ustrojowe występujące w greckich <i>polis</i> - wymienia kompetencje zgromadzenia obywateli	Uczeń: - wymienia grupy społeczne w Atenach - wyjaśnia, na czym polegał sąd skorupkowy	Uczeń: - przedstawia rolę Peryklesa w rozwoju demokracji ateńskiej - wyjaśnia, kto był obywatelem Aten - wymienia organy władzy w Atenach i ich kompetencje	Uczeń: - charakteryzuje grupy społeczne w Atenach - wyjaśnia, w jaki sposób Ateńczycy bronili się przed wprowadzeniem tyranii - wskazuje na powiązania i zależności pomiędzy organami władzy w Atenach	Uczeń: porównuje znaczenie tych samych terminów w starożytnej Grecji i współcześnie
13. Grecy i ich bogowie	Uczeń: - wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty - wymienia przykładowe utwory literackie starożytnej Grecji	Uczeń: - wymienia formy kultu bogów greckich - wymienia dyscypliny sportowe, w których rywalizowano na igrzyskach - przedstawia cechy charakterystyczne	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów greckich - wymienia autorów dzieł literackich starożytnej Grecji	Uczeń: - wyjaśnia genezę teatru greckiego - wyjaśnia rolę wyroczni i igrzysk w życiu Greków - ocenia, czy mitologię uznajemy za dzieło literackie	Uczeń: porównuje igrzyska olimpijskie z innymi igrzyskami, które odbywały się na terenie Grecji

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		igrzysk olimpijskich		czy religijne	
14. Nauka i sztuka starożytnej Grecji	Uczeń: - wymienia filozofów greckich - wymienia najbardziej znane zabytki sztuki greckiej	Uczeń: - charakteryzuje architekturę grecką na przykładzie Partenonu - opisuje sposób wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie filozofia - przedstawia osiągnięcia starożytnych Greków w nauce - porównuje cele wychowania chłopców w Atenach i Sparcie	Uczeń: - charakteryzuje malarstwo wazowe - porównuje sposób wychowania dzieci w Atenach i Sparcie	Uczeń: rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z wychowaniem w Sparcie: „spartańskie warunki”, „lakoniczny sposób mówienia”
V. Dziedzictwo starożytnego Rzymu					
15. W starożytnym Rzymie	Uczeń: - opisuje położenie Rzymu na mapie - wymienia uprawnienia zgromadzenia, konsula, kwestora i senatu w starożytnym Rzymie	Uczeń: - pokazuje na mapie granice imperium rzymskiego w czasie największego rozkwitu - wyjaśnia, kim byli gladiatorzy - przedstawia skutki przejścia władzy przez Juliusza Cezara	Uczeń: - wymienia uprawnienia trybuna ludowego, pretora i cenzora - wyjaśnia, w jakich okolicznościach powoływano dyktatora - wyjaśnia, w jakich okolicznościach objęli władzę Juliusz Cezar i Oktawian August	Uczeń: - wyjaśnia, co sprzyjało ekspansji starożytnego Rzymu - przedstawia położenie niewolników w starożytnym Rzymie	Uczeń: rozumie powiedzenia funkcjonujące w języku polskim związane z działaniami Juliusza Cezara: „przekroczyć Rubikon”, „kości zostały rzucone”

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		i Oktawiana Augusta			
16. Osiągnięcia starożytnych Rzymian	Uczeń: - wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty - wymienia zabytki architektury charakterystyczne dla starożytnych Rzymian	Uczeń: - wymienia osiągnięcia starożytnych Rzymian - przedstawia funkcje przykładowych budowli rzymskich	Uczeń: - wymienia poetów i historyków rzymskich oraz tytuły ich dzieł - wyjaśnia znaczenie atrybutów poszczególnych bogów rzymskich	Uczeń: - przedstawia wpływy greckie w kulturze rzymskiej - przedstawia wpływ kultury rzymskiej na ludy podbite przez Rzymian	Uczeń: podaje przykłady budowli rzymskich, które przetrwały do dzisiaj, i wyjaśnia, czy pełnią one taką samą funkcję
17. Narodziny chrześcijaństwa	Uczeń: - przedstawia naukę Jezusa - zna definicję religii monoteistycznej	Uczeń: - pokazuje Jerozolimę na mapie - przedstawia główne zasady judaizmu	Uczeń: - opisuje położenie Palestyny na mapie - wymienia najważniejsze wydarzenia z wczesnej historii Izraelitów - charakteryzuje sytuację Żydów w czasach Jezusa	Uczeń: - pokazuje na mapie szlaki wędrówek Żydów - wyjaśnia, czym różni się judaizm i chrześcijaństwo od innych religii Starożytnego Wschodu	Uczeń: wymienia przykładowe symbole judaizmu i chrześcijaństwa oraz wyjaśnia ich znaczenie
18. Rozwój chrześcijaństwa i zmierzch	Uczeń: wyjaśnia, co to jest Stary i Nowy Testament	Uczeń: przedstawia działalność św. Pawła	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego chrześcijaństwo	Uczeń: przedstawia położenie	Uczeń: przedstawia prześladowania

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
starożytności	wymienia przykładowe przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	- przedstawia położenie chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim w IV w. - wyjaśnia, co przyczyniło się do upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	zyskiwało wyznawców wyjaśnia, co spowodowało podział cesarstwa na wschodniorzymskie i zachodniorzymskie	chrześcijan w Cesarstwie Rzymskim i jego zmianę w IV w. wyjaśnia, co przyczyniło się do zmiany pozycji chrześcijaństwa w Cesarstwie Rzymskim w IV w.	chrześcijan za panowania cesarza Nerona i postać św. Piotra